

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידנו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבויץ שליט"ט
נ.ל.ב.ע. ל' חשוון תשפ"ג

פרשת וארא

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון התקע"ט

האם יש איסור להתפלל ליד בעל גאווה?

הנה כתב בספר ארץ חיים תהילים מ"ה שהלבושין שעושיין מדברי תורה הם מריחין כמ"ש בזהר הקדוש, וכשלומדים תורה לשם גאווה מריח ריח רע, כמו שמצינו בההוא חסידא שהלך עם תלמידים וראו נבילה מושלכת היו התלמידים סותמים חוטמם, ואמרו כמה ריח רע מריח הנבילה הזאת, ואמר הרב כמה יפין שיניה והרגישו התלמידים שאין לדבר לשון הרע אפילו מנבילה חובות הלבבות שער הכניעה פ"ו ואח"כ פגעו באדם אחד שהיה לו גאווה ביותר וסתם הרב את חוטמו ואמר שזה יש לו סרחון יותר מנבילה, הרי שלצדיק שיש חוש ריח רוחני, הוא מריח ריח של סרחון גרוע יותר מנבילה, יש לדון אם מותר לו לברך וללמוד ליד כזה ריח, ועל פי הנ"ל לכאורה הדבר אסור למרות שרוב העולם לא מרגישים כאן דבר, ויתכן שזה ריח מסוג אחר, וצ"ע.

האם יש איסור להתפלל מתחת בית הכסא?

יש לחקור האם יש איסור להתפלל מתחת בית הכסא אם יש מעל הבית כנסת בית הכסא כגון בעזרת נשים אסור להתפלל תחתיו או דילמא אין איסור איסור להתפלל תחת בית הכסא

הנה בט"ז אור"ח סימן קנ"א סק"ד כתב דחדר מטונף כמו בית הכסא על בית הכנסת אסור להתפלל תחתיו, שטינוף מפסיק התפללות לעלות לשמים.

אבל במשנה ברורה חולק על הט"ז: דכתב במשנה ברורה סימן קנ"א ס"ק מ"א ומה שמנהג העולם בעיירות ששוכרין בתי כנסיות לזמן בבתים תחתיים ולמעלה מהן בית דירה שמצוי שם תינוקות ודבר מאוס, אפשר משום שהוא לזמן לא חיישינן לזה.

ובשער הציון סימן קנ"א ס"ק כ"ב העיר אף דלפי טעם הט"ז, שדבר זה אינו מניח התפלה לעלות למעלה, שייך גם בזה, אבל באמת עיקר סברתו אינה מוכרחת כלל, ומה שהביא סמך לזה מסימן נ"ה, יש לחלק, וכן עמא דבר להקל בזה.

ובפרי מגדים במשבצות סימן קנ"ד ס"ק א' כתב דיחיד אין להתפלל בבית החורף אם בעליה מקום מטונף, אבל ללמוד מותר אף לשיטת הט"ז משום דהויא רשות אחרת, ורק לגבי תפילה, מפסיק בינו לאביו שבשמים ואסור.

אבל בכף החיים סימן קנ"ד ס"ק ע"ד מסיק שגם ללמוד תורה יש למנוע בטינוף למעלה.

אדם שיש לו חוש ריח מפותח ומריח דברים שאף אחד לא מריח

האם אסור לו להתפלל שם?

בפרשתן ט' כ"ט ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרוש כפי

וברש"י אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהיתה מלאה גלולים ולא רצה להתפלל במקום הטינופת, דאסור להזכיר שם של הקב"ה במקום טינופת, חזינן דאסור להזכיר דבר שבקדושה ליד מקום טינופת, בענין קושיית הראשונים מדוע דוקא במקום כזה יצא מן העיר ולא בשאר מקום, עיין בספר מעדני אשר פרשת וארא שנת תשס"ז.

קימ"ל בשו"ע אור"ח סימן פ"ו מים סרוחים, או מי משרה ששורין בהן פשתן או קנבוס, צריך להרחיק מהם כמו מן הצואה.

וכתב המשנה ברורה סק"ג בשם הפרי מגדים שהאיסור הוא מדאורייתא כמו בצואה.

ובגדר הריח רע, כתב המש"ב שם סק"ב, ובסימן ע"ט ס"ק כ"ג בשם הכס"מ והמגן אברהם דהוא דוקא אם מסריח עד שדרך בני אדם להצטער מאותו הריח רע.

יש לחקור מי שיש לו חוש ריח מפותח והוא מריח ושאר האנשים אינם מריחים האם אסור לו להתפלל שם כיון דהוא מריח או דילמא כיון דרוב אנשים אינם מריחים מותר לו להתפלל שם

הנה בשו"ת התעוררות תשובה ח"א סימן מ"ה נסתפק בספק זה, וכתב דיתכן שאע"פ שרוב האנשים לא מרגישים בזה, מכל מקום מכיון שהוא מרגיש בזה הרי שלגביו אין המחנה קדוש.

עוד כתב שיש לדמות ענין זה למה דאיתא ברמב"ם סוף הלכות מאכלות אסורות לענין כל תשקצו, דמי שנמאס גופו מדבר מה, הגם שאחרים אינם מואסים בו, לדידיה אסור, והוא הדין בהב.

וכן בשו"ת קרן לדוד אור"ח סימן י"ז דן בשאלה הנ"ל, והעלה שודאי שאסור לו להתפלל.

ומביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' ברכות כ"ה ע"א אתמר צואה על בשרו או ידו מונחת בבית הכסא, רב הונא אמר מותר לקרות קריאת שמע, רב חסדא אמר אסור לקרות קריאת שמע, אמר רבא מאי טעמא דרב הונא דכתיב כל הנשמה תהלל קה הפה והחוטם בכלל ההילול, ולא שאר אברים ורב חסדא אמר אסור לקרות קריאת שמע, מאי טעמא דרב חסדא דכתיב כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמך. ובעניינינו ודאי שהחוטם בכלל האיברים, ואם הוא מרגיש ריח רע אסור.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב יעקב שמעון שר שליט"א קרית צאנז נתניה

שר העסקנים לבית צאנז

לעילוי נשמת אביו

הרב מיכאל בן הרב יעקב שמעון ז"ל

נ.ל.ב.ע. ח' שבט

ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הנגיד הנכבד הרבני הגאון רבי שמואל דוד פריעדמאן שליט"א בארא פארק

מח"ס הנפלאים שדה צופים – מצווה ועושה – בדידי הוה עובדא ועוד

לעילוי נשמת אביו

הרב החסיד יום טוב ליפא הכהן זצ"ל בן הגאון הצדיק שמואל דוד הכהן זצ"ל

נ.ל.ב.ע. ג' שבט תש"ס

ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

אחי הגאון ישראל שליט"א

רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכונת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ור"מ ב"ש"ג תורת שלמה זווהיל ירושלים

לרגל שמחת אירוסין בנו במז"ט

ידידנו הבה"ח המופלג בתור"ש כמר יוסף יחפא נ"ו

מבחירי ישיבת צאנז - מיר

עב"ג בת הרה"ג אהרן ברוך ליבוביץ שליט"א חיפה

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

אחי הגאון יחזקאל אהרן שליט"א

רב דקהל חסידי הר יונה ודומ"ץ מערב בני ברק

לרגל שמחת אירוסין בתו במז"ט

עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש כמר אביגדור נחום גולדמן שליט"א

מבחירי ישיבת טשיבין

בנו של הרה"צ רבי שלמה גולדמן שליט"א

ראש ישיבת זווהיל ירושלים

בן כ"ק מן האדמ"ר מזווהיל הרה"צ גדליה משה גולדמן שליט"א

וחתן כ"ק מן האדמ"ר מסטריקוב בני ברק

וברכת מזל טוב לחמיו מגדולי פוסקי דורינו

הגאון המפורסם רבי שמואל אליעזר שטון שליט"א

גאב"ד שערי הוראה ומערב בני ברק ודומ"ץ זכרון מאיר

האם מקל של צדיק יש בזה חשיבות מיוחדת ויכול להשפיע חכמה על בן אדם?

בפרשתנו ז' ט' כי ידבר אליכם פרעה לאמור תנו לכם מופת ואמרת אל אהרון קח את מסך והשלך לפני פרעה יהי לתנין

איתא בגמ' ירושלמי נדרים פרק ט' הלכה א', וכן במ"ק פרק ג' הלכה א' שאחד מהתנאים לא מצא פתח חרטה לנדר שעשה עד שבא עד שבא אחד מזקני גליל, ומצא לו פתח חרטה, שאלו אותו מהיכן אתה כזה חכם, ענה שהיה לו את מקלו של ר' מאיר בידו והיא מלמדת לי דעה.

בספר בן יהוידע עירובין י"ג כתב מה שהיתה סגולת המקל חזקה וגדולה כל כך, כי הראשונים ז"ל היה דרכם ליקח בידם משענת, ולפעמים סומכים עצמם עליה ומסתכלים בה כדי לפשט מחשבתם מן עניני עולם הזה ולצמצם מחשבתם בדבר קדושה אשר יביאו ויתבוננו בו, ולכן המקל ההוא נמשך עליו רוח קדושה מקדושת מחשבתם, ולכן אמר אלישע הנביא ע"ה לגחזי שיקח משענת שלו וישים אותה על פני הנער להחיותו, יען כי משענתי חופף עליה רוח קדושה מפניו הקדושים בעת שהוא מסתכל בה בעת ההתבודדות שלו, ולכן יכולה היתה מקלו של רבי מאיר שהיה נשען עליה ומסתכל בה בעת שהיה מתבודד ומחשב בכונות קדושים הידועים לו להמשיך על עצמו רוח הקודש. וגם היתה המקל קולטת רוח קדושה מן אור פניו הקדושים, וכל כך קלטה קדושה שהיה בה טופח על מנת להטפח, שיש בה שיעור גדול שהזקן היה קולט חכמה מן קדושה שהיתה שורה עליה, ולכן אמר רבי אלמלא חזיתה מקמיה הוה מחדדנא טפי, כי גדול האור הנמשך מצד הפנים עשר ידות על הנמשך מצד האחור, ולכן הזהיר הכתוב שישעיהו ל' כ' והיו עיניך רואות את מוריך.

ובש"ת אפרקסתא דעניא חלק א' סימן קל"ה דן באריכות אם אדם נתן לכהן בפדיון הבן חפץ שאינו שוה ה' בעצמו ה' סלעים רק בגלל שהוא חפץ של צדיק האם הבן פדוי, עי"ש דברים נפלאים.

האם יש להעדיף לקחת טלית שצדיק השתמש בזה אע"פ שהוא כבר ישן?

יש לחקור האם יש ענין להעדיף לקחת טלית שצדיק השתמש בזה אע"פ שהוא כבר ישן דעצם זה שצדיק השתמש הוא בכלל זה אלי ואנוהו.

הנה בספר וישמע משה לידידי הגאון ר' משה פריד שליט"א סימן ג' הביא ששאל שאלה הנ"ל להגאון המפורסם רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ופסק לו דכיון דאיתא בגמ' ירושלמי המובא לעיל שיש מעלה גדולה בחפץ של צדיק, א"כ יש לומר שגם לגבי הדין אתנאה לפניו במצוות חשיב שפיר נוי מצוה, ויעדיף ללבוש טלית ישן של צדיק מאשר טלית חדש, וכן פסק לו הגאון המפורסם רבי ניסים קרליץ זצ"ל.

וכן פסק הגאון המפורסם רבי נפתלי נוסבוים שליט"א ואמר טעם לדבר, שהדין של זה אלי ואנוהו הוא שאדם יתן להקב"ה את החפץ שהכי יקר וחביב בעיניו, ומכיון שטלית זו היא דבר יקר וחביב מקיימים בה שפיר מצוות זה אלי ואנוהו.

אבל הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א סבירא ליה דלא חשיב נוי מצוה אלא דבר שבעיני כל הרואים נחשב לנאה, אולם דבר הנראה מכוער ורק מי שמכיר את הבעלים יודע את הסיבה שהוא משתמש בחפץ זה דווקא, זה לא חשיב נוי מצוה, ולכן שיקח את הטלית החדש.

האם הקב"ה חס גם על ממונם של גוים או רק על ממונם של ישראל?

בפרשתנו י"ב ב' ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה

כתוב במדרש רבה בפרשתנו בוא וראה רחמיו של הקדוש ברוך הוא, אפילו בשעת כעסו רחם על הרשעים ועל בהמתם, לפי שמכת הברד לא היה הקדוש ברוך הוא משלחה עליהם אלא על יבול הארץ והיה מזהירים שיעמדו עצמם ואת בהמתם, שלא ילקו בברד.

ובמושב זקנים לבעלי התוס' הקשה בשם הרב ברוך ז"ל על הא דאמרינן בגמ' ראש השנה ל"ט ע"מ א', יומא ל"ט ע"מ א' שהתורה חסה על ממונם של ישראל, הרי כאן ראינו שאף על ממונם של גוים חסה, כדאשכחין הכא שהזהירים להכניס את הצאן.

ומתוך: דאף הכא הוצרכו לצורך ישראל כדכתיב לקמן י' כ"ה גם אתה תתן בידינו, א"כ זה שחס הקב"ה על הבהמות כי זה הולך להיות ממונם של ישראל.

ובתוס' רבינו חיים פלטיאל תירץ דהתורה חסה על ממונן של ישראל ואפי' על פכים קטנים, אבל הכא דבר גדול היה כגון בהמות וסוסים ושאר בהמות גדולות.

איך היה למצרים בהמות במכת ברד

הרי כתוב בתורה שכל הבהמות של המצרים מתו במכת דבר?

בפרשתנו י"ב ב' ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה יש להקשות: איך היה למצרים בהמות במכות ברד, והלא כבר מתו

במכת דבר, דהתורה מעיד שם וימת כל מקנה מצרים, כך מקשה ברבינו בחיי בפרשתו, וכן במזרחי בפרשת בשלח

איכא כמה תירוצים

א. אולי המקנה הזה הביאו אותו משאר הארצות ואנשי מצרים קנאוהו מהם ועליו צוה משה עתה שיאספוהו הבית, כך תירץ ברבינו בחיי בפרשתו.

ב. הפירוש וימת כל מקנה מצרים, רוב המקנה, כי רובו ככולו, כך תירץ ברבינו בחיי בפרשתו.

ג. מה שנאמר וימת כל מקנה מצרים, כל שאין לישראל בו שותפות, אבל אותו המשותף עם ישראל הוא שניצל ממכת הדבר, כך תירץ ברבינו בחיי בפרשתו.

ד. ע"פ מה שהקשה רש"י בפרשתנו ט' י' על מה שכתוב בתורה במכת שחין והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין וז"ל ואם תאמר מאין היו להם הבהמות והלא כבר נאמר פסוק וימת כל מקנה מצרים, אלא לא נגזרה גזרה אלא על אותן שבשדות בלבד, שנאמר פסוק ג' במקנך אשר בשדה, והירא את דבר ה' הניסה את מקנהו אל הבתים, לפי הנ"ל אתי שפיר היכן היו בהמות במכת ברד מהירא את דבר ה' שהכניסו את הבהמות לבית, כך תירץ במזרחי פרשת בשלח פרק י"ד.

יש שהקשו: הלא הבהמות שמתו במכת ברד היו של אותם מצרים שלא יראו את ה' ולא הניסו את מקניהם את הבתים, ואם כן איך לא מתו כבר במכת דבר, כך מקשה בבכור שור על התורה

ועוד קשה: שאם גם במכת דבר הניסו היראים את ה' מקניהם אל, הבתים מדוע לא נזכר דבר זה בתורה כמו שנזכר במכת ברד.

יש שמתרצים: שצריך לומר שלא מדובר באלו שמפני יראתם הכניסו את מקניהם לבתים במכת דבר אלא שבדרך מקרה לא הוציאו את הבהמותיהם לשדה.

והכינו את אשר יביאו

ישמח לב מבקשי ה'

בתקופה הקרובה אי"ה

יצא הספר הנפלא

שלא היו כבושים הזה בהלכות שבת כמו שהעידו גדולי הרבנים

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת צימרמן - לונדון

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נרות- קבלת שבת - קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצוות עשה שאסור לקיימן בשבת

להזמנות לכוללים נא לפנות למערכת מראש

קול המעדינים

בעלזא חיפה

מעמד כבוד התורה

חלוקת תעודות - לחמישים אברכים

שנבחנו על יור"ד חלק ב' אצל גדולי הרבנים

בראשות ידידנו הראש הכולל והדומ"צ

הגאון רבי צבי שובקס שליט"א

בהשתתפות רב הקהילה

ידידנו הגאון רבי בערל רכניצר שליט"א

גור בית שמש

מעמד כבוד התורה

כלל חזוותא דחסידי גור

מעל חמישים אברכים שקמים כל יום באשמורת הבוקר

סקווירא בית שמש

מעמד כבוד התורה

לתלמידי מכינה לשיבה דת"ת סקווירא בית שמש

בעלזא אשדוד

מעמד כבוד התורה

לתלמידי מכינה לשיבה דת"ת בעלזא אשדוד

ויזניץ אלעד

הכנה לשבת קודש

איך אפשר להרגיש קדושת השבת

משיב בהלכה

מדור זה נדב תערך ע"י ידידת ר' מורדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
מושיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרע ומשנה ברורה

חידות ודיעות מעניני הפרשה

א] איזה דין בהל' תפילה למדנו בפרשתנו?
ב] ד' כוסות בפסח למדנו מד' לשונות של גאולה בפרשתנו, מה הדין מי ששונה בליל פסח בלא שיועד כלל שיש מצוה של ד' כוסות, האם קיים למצוה, או כל ההכ"ת לצאת המצוה רק כשיועד שיש מצוה.

ג] מה הדין מי ששתה ה' כוסות בליל הסדר שחשב שיש חמשה לשונות של גאולה האם יצא ידי חובת ד' כוסות או לא?
ד] היכי תימצי מצוה דרבנן שאפילו שאם יקיים אותה יצטער הרבה בכל אופן מחוייב לקיימה?

דיעת ההלכה - הלכות שבת

ה] קידושא רבה, חידוד ר' שמעון ור' לוי הגיעו בשבת בבוקר באיחור לקידושא רבה שנערך בבית הכנסת. ר' לוי לקח כוס ובו רביעית מיין ענבים, עשה קידוש, שתה את כל הכוס והתכוון להוציא את ר' שמעון, שהתכוון לצאת בקידוש שעשה ר' לוי. לר' לוי מותר לאכול מהמאכלים שהיו על השולחנות ור' שמעון מסתפק אם מותר לו. מדוע? (שניהם בריאים וחזקים).

ו] שאלה השכרת בעלי חיים לגוי. ר' אברהם הוא בעל חווה של בעלי חיים במושב בדרום. ברשותו סוסים, חמורים, פרות ועיזים. ערבי העובד בחוותו ביקש לשכור ממנו את החווה ואת בעלי החיים לחודש בתקופת בין הזמנים. האם מותר לר' אברהם להשכיר לו בעלי חיים אלו?

ז] הפשרת חלב קפוא. הרב דויטש נוהג לשנות בכל בוקר כוס קפה עם חלב. בשבת בבוקר, לפני התפילה, כאשר רצה להכין לו את ה"הקפה" היומי, ראה שאין חלב במקרר, אך יש שקית חלב קפואה במקפיא. האם מותר לרב דויטש לשים את שקית החלב הקפואה ליד פלדת השבת במקום שלא תוכל להגיע ליד סולדת, כדי להפשירה במהירות?

ח] שאלה בורר בכלי. בשקית הפסולת בכיור של משפ' גורן יש תערובת של פסולת מוצקה עם פסולת נוזלית. גב' גורן לא רוצה לזרוק את הפסולת הנוזלית לשקית הפח כדי למנוע לכלוך. חיים בנה אמר לה לקחת מסננת ולסנן את כל הפסולת במסננת, כך שהנוזלים ייזלו לכיור והפסולת המוצקה תישאר במסננת ותיזרק לפח אחרון אחיו טען כי אסור לסנן במסננת כי זו ברירה בכלי, מה הדין?

תשובת ההלכה

הנה שאלנו בפ' ויחי לגבי טלטול מוקצה, כיצד יתכן שלר' שמעון ולר' לוי אותם משקפי ראייה, שהעדשות שלהם מחוברות עם ברגים קטנים. לשניהם נפל בשבת בורג אחד ממקומו וכתוצאה מכך נפלה לכל אחד מהם עדשה אחת מהמשקפיים. מאחר ולא היו להם משקפיים אחרות, החליטו שניהם ללכת עם המשקפיים שבהם יש רק עדשה אחת. ר' לוי עשה איסור בכך ולר' שמעון מותר. מדוע? (אותם משקפיים, אותו מספר.) והנה התשובה הפשוטה לשאלה זו היא באופן שיש את הבורג לפניו שנפל אז ר' לוי עשה איסור דיש חשש שמא יבוא לתקן ולר' שמעון אין הבורג אין חשש שיתקן, עיין באר"ח סימן ש"ח, סעיף ט"ז, מ"ב ס"ק ט"ט.

אמנם קבלנו תשובה נוספת מחודדת מבני ישיבת קיבוץ הבחורים קדושת מורדכי נדבורנא, שאפשר לומר באופן נוסף דהנה כתב הרמ"א סימן ש"ח סעיף ט"ז ספסל ארוך שנשטמט א' מרגליה, כ"ש שתים, דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבע"י תרומת הדשן סי' ע"א א"כ ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת, וכ' המשנה ברורה שם ס"ק ע"א, א"כ ישב וכו' - דכיון שישב עליה כך פ"א בלי רגל שוב לא יתקע: וממילא משכ"ל ה"כ"ת נוספת שכבר נפל לו פעם אחת באמצע השבוע הבורג והשתמש בזה כך, ממילא אפ"ל שנתרגל בזה ללכת כך, וגם אם שוב יפול לו בשבת יהא שרי לו וצ"ע לדינא למעשה.

חנן שמציעים לו שידוך ואחד מהאחים או מהאחיות מקולקלים האם צריך לחשוש לזה?

בפרשתנו ו' כ"ג ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון

איתא בגמ' בבא בתרא ק"י עמוד א' על הפסוק הנ"ל ממשמע שנאמר בת עמינדב, איני יודע שאחות נחשון היא, מה תלמוד לומר אחות נחשון, מכאן, שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, תנא רוב בנים דומין לאחי האם.

והחיד"א בספרו חומת אגן משלי פרק ל"א כתב רמז נפלא לזה: אשת חיל מי ימצא ראשי תיבות אחים כמו שכתוב יבדוק באחיה תחילה.

יש לחקור האם להלכה צריכים להקפיד על זה או דילמא זה רק עצה טובה

הנה בספר חסידים סימן שעה כתב אדם שיכול לקחת אשה שאחיה צדיקים ולקח אשה שאחיה רשעים ע"ז יביאו אותו לדין שגורם לעצמו שבניו דומים לאחי האם.

ובשל"ה בפרשתנו על הפסוק הנ"ל כתב על הפסוק הנ"ל ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון רבותינו למדו מכאן הנושא אשה צריך לבדוק באחיה, וכל הפורש מדברי רבותינו ז"ל הוא כאילו פורש מהחיים.

ובשו"ת שיח יצחק סימן תפ"ב מקשה מדוע לא הובא הלכה זאת בש"ע. ובשו"ת מהר"ם בריסק חלק א' סימן ק"ל כתב שהרמב"ם השמיט הך דצריך לבדוק באחיה משום דהוי רק עצה טובה ולא לעיכובא.

יש לחקור מי שיש לה כמה אחים ואחד מהם מקולקל האם גם צריך לחשוש או דילמא רק עם כל האחים שם מקולקלים צריך לחשוש

הנה בשו"ת אמרי דוד סימן ל"ח הורביץ נסתפק במי שהתארס עם כלה שיש לה שני אחים ואח"כ נודע לו שאמנם אחד חכם, אבל השני הוא רשע, וכתב שיש לילך אחר האח הצדיק.

והביא רמז לדבר: מהא דמבואר סוף פרק י"ב דמסכת שמחות שבנו של רבי חנניה בן תרדיון יצא לתרבות רעה, ואע"פ כן מצאנו לרבי מאיר נשא את אחותו, ומסתמא היינו משום שהיה לרבי חנניה בן צדיק.

וכן בקריינא דאגרתא חלק ב' אגרת י"ח כתב שאם יש לה אחים כשירים מסתברא שבכהאי גוונא לא אמרו חז"ל ליהזה, דמאי חזית שהבנים ילכו ח"ו דווקא אחר האח הפסול.

ובשו"ת חתם סופר אה"ע סימן ק"ג כתב דמה דאמרו חז"ל רוב בנים דומים לאחי לאו דווקא לאחי האם דה"ה אחות האם.

מעדני אשר: נראה דיש להביא ראייה ליסוד זה ע"פ מה דכתב המהרש"א בבא בתרא ק"י הטעם דרוב בנים דומין לאחי האם כי האחים והאחיות הנוולדים בבטן אחד הם קרובים לטבע אחת והעובר הוא ירך אמו כי עיקר גופו של אדם נוצר מאמו ועל כן הוא על רוב בטבע אחי האם להרע ולהטיב, א"כ סברא זה שייך גם באחות.

איך יכול להיות שמי שמפחד מתלמיד חכם יהא לו בן תלמיד חכמים הרי זה תלוי באחי האם?

איתא בגמ' שבת כ"ג ע"ב דדחיל מרבנן הויא ליה בנין רבנן.

יש להקשות: מהא דאמרינן בגמ' ב"ב ק"י ע"א דרוב בנים דומים לאחי האם, א"כ מה מועיל זכותו, ואין לומר דזה יועיל לזכותו, דא"כ למה אמרו בגמ' בסתמא דרוב בנים דומים לאחי האם, הויא לה לחלק לדחיל מרבנן ושאינו דחיל, כך הקשה בספר שבת של מי שבת כ"ג ע"ב.

איכא כמה תרוצים

א. הא דרחים רבנן הויא ליה בנין רבנן, מיירי כשאין לאשתו אחים, א"כ אין הסימן הזה, לזה מהני הסימן דדחיל מרבנן, מעדני אשר.

ב. או דמיירי דיש לאחי האם חלק טובים, וחלק שאינם טובים, א"כ סימן זה לא מהני, אז מהני החלק של הדחיל מרבנן מעדני אשר.

ג. רוב בנים דמים לאחי האם, אבל יש מיעוט שלא הויא כאחי האם, אבל סימן זה מהני שיעזור, מעדני אשר.

ד. רוב בנים דומים לאחי האם לא אמרינן אלא דבדר טבעיים, משא"כ אם אחי האם תלמידי חכמים זה אינו משפיע על הבנים,

מעדני אשר.

